

องค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู Body of Knowledge and Concepts on Learning Management from Thai Teacher TV

ปรีดา เบญจการ¹ ณรงค์ กาญจนะ² จงกล บัวแก้ว³ ภัคพงศ์ ปวงสุข⁴ เกวลิน ชัยณรงค์⁵ อังคณา อุทัยรัตน์⁶
กมลทิพย์ สมบูรณ์พงษ์⁷ เชนนิจ วัฒนทินโชติ⁸ นิชภัทร ชัยวรากรณ์⁹ นิพัทธา ชัยกิจ¹⁰ และเปมิกา สิทธิจันทร์¹¹

^{1,3} อาจารย์ โปรแกรมวิชาพัฒนการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โปรแกรมวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

⁴ รองศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

^{5,6,7,8,9,10} อาจารย์ โปรแกรมวิชาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

¹¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

drpreeda.skru@gmail.com, narong.backup@gmail.com, and ppoungsuk@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู แหล่งข้อมูลเป็นรายการโทรทัศน์ครูจำนวน 60 ตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสรุปองค์ความรู้และแนวคิดจากรายการโทรทัศน์ครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการแจกแจงความถี่และสังเคราะห์ได้เป็นองค์ความรู้และแนวคิดที่สำคัญด้านการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า สังเคราะห์ได้องค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้ 40 ประเด็น ประเด็นที่น่าสนใจมากที่สุด 5 ข้อแรก ได้แก่

- 1) การใช้คำถามและพัฒนาทักษะการคิด เทคนิคพื้นฐานที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดก็คือ การใช้คำถาม ครูสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างหลากหลายที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ให้นักเรียนได้มีโอกาสตั้งคำถาม สร้างโจทย์ปัญหาเอง คาดเดาคำตอบเอง สร้างชิ้นงานเอง คิดจินตนาการ ค้นคว้าในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ ระดมสมองกับเพื่อน แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน มีโอกาสได้รับประสบการณ์ตรง ได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน ได้คิดแบบโยนิโสสมการ
- 2) การใช้สื่อ สื่อที่ดีนั้นไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง ความคิดสร้างสรรค์ของครูสำคัญที่สุด ซึ่งสามารถเปลี่ยนของที่ดูธรรมดาให้เป็นสื่อการสอนที่ดีมากได้ การใช้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของนักเรียน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ บุคคลและสถานที่ต่างๆ ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนได้สัมผัสและเห็นของจริง นักเรียนจะเข้าถึงข้อมูลและเข้าใจเนื้อหาที่จะสอนได้ง่ายขึ้น
- 3) การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้ที่ดีคือการได้ฝึกปฏิบัติ ได้มีโอกาสวางแผน คิดและตั้งคำถามที่น่าสนใจ แก้ปัญหาและประเมินผลงานตนเองและของเพื่อน รวมทั้งได้เรียนรู้กระบวนการและสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ และก่อนหมดคาบเรียนควรให้นักเรียนได้ฝึกเป็นรายบุคคล จะทำให้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้สำเร็จเพียงใด นักเรียนคนใดต้องซ่อมเสริมก่อนเรียนเนื้อหาต่อไปหรือไม่ การได้ลงมือปฏิบัติจริงในสถานที่จริงหรือในชุมชนจะทำให้ให้นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รวมทั้งได้ฝึกความอดทนอีกด้วย
- 4) ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุข นักเรียนมีความสุขและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมที่สนุกสนาน สอดคล้องกับความสนใจ ได้ร้องเพลง ได้ถามในสิ่งที่พวกเขาอยากรู้ ทำในสิ่งที่อยากจะทำ เริ่มต้นกับการเรียนรู้ ได้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ฝึกปฏิบัติและทำงานร่วมกับครู ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้โอกาสและเวลากับนักเรียน สอนอย่างเป็นขั้นตอน ใจเย็น ไม่เร่งรัดนักเรียนเกินไป รวมทั้งใจดีและเป็นกันเองกับนักเรียน
- 5) ด้านการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วม การตกแต่งห้องเรียนเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้สึกรู้ว่าได้อยู่ในสถานการณ์จริงในเรื่องนั้นๆ จะทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวามากขึ้น การใช้กิจกรรมที่แปลกใหม่ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของเรื่องที่จะเรียน จะทำให้นักเรียนตื่นตัวและสนใจเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

คำสำคัญ: โทรทัศน์ครู องค์ความรู้ แนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้ แนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ทักษะการสอน

Abstract

This research aimed to study the body of knowledge and concepts in learning management from a Thai Teachers TV program. The sources of data were limited to 60 videos of the Thai Teachers TV program. Content analysis method was employed and frequency was used as statistical tool. Results of the study revealed that from the 60 videos, the important 40 topics of body of knowledge and concepts in learning management were found. The five most mentioned topics were:

1) Questioning and development of students' thinking skill. The basic technique that encourages students to think is the question. However, teachers can create a variety of activities that promote thinking skills of students. They should give students the opportunity to: ask questions; create their own imaginative ideas, own problems and guess the answer; research what they want to know; comment, discuss and brainstorm with friends; get hands-on experience; get involved in multi-sensory and novel learning; and practice the proper way of thinking (Yonisomanasikara).

2) Using instructional media. The good instructional media does not have to be expensive. The teachers' creativity is most important, which can transform the ordinary into the effective instructional media. The use of the environment around the schools, such as materials, equipment, locations, resource persons and local places, will make students experience and see the real things. As a result, students will access information and understand the contents to be taught more easily.

3. Drill and practice. The good learning is 'learning by practicing' (learning by doing). During practicing, students have a chance to plan, think and create interesting questions, solve problem, evaluate their own and classmates' work, learn the process of working and drawing conclusions on their own. However, during the activities, the teacher will be facilitating and giving advice. In addition, before the class ends, students' individual practice should be assigned. Consequently, the teacher can know how much their students can learn and which students should be given remedial teaching. Furthermore, drilling and practicing in the real situations or in local community will enable students to see and learn things in various aspects including learning to be a tolerant person.

4) Improving students' attitudes towards learning and creating a happy learning environment. Students are happy and have good attitudes towards learning when they join the interesting and enjoyable learning activities. For example, they are allowed to sing, ask questions, do things they want to do, experience exciting learning, search for knowledge by themselves, and practice and work with their teacher. Therefore, the teacher should present various learning activities, give time and opportunity to students, teach with a planned sequence, be composed and do not force students to learn too quickly. In addition, the teacher should take care, facilitate, give advice, and be kind and friendly to their students.

5) Arousing students' interests and stimulating students' participation. Decorating the classroom to make students feel that they are in a real situation, make teaching and learning more lively. The use of novel learning activities to keep students involved and informing students about the importance of the topic to be learned can make students excited and interested in learning. As a result, students have better learning.

Keywords : Thai teacher TV program; body of knowledge; concepts on learning management; best practice in learning management; teaching skills

1. บทนำ

วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงที่สำคัญและมีบทบาทมากในการพัฒนาคนและพัฒนาชาติ ในอดีตครูคือปูชนียบุคคลของสังคม เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการสืบสานและถ่ายทอดความรู้และความดีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกคนรุ่นหนึ่งของสังคม เป็นแบบอย่างของคนทั่วไปในด้านความประพฤติและคุณธรรม[1] ถึงแม้การปฏิรูปการศึกษาในรอบทศวรรษที่ผ่านมาได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับซึ่งยังไม่เห็นผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยในภาพรวม แม้จะมีแนวทางในการพัฒนาเชิงคุณภาพอยู่บ้างแต่ก็ยังเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์ว่ายังไม่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนที่สังคมสามารถสัมผัสได้โดยตรง และในยุคปัจจุบันการสื่อสาร สารสนเทศได้เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางทั้งสื่อโทรทัศน์ เคเบิลทีวีและอินเทอร์เน็ต ทำให้ครูมีโอกาเข้าถึงสารสนเทศได้มากที่สุด รายการโทรทัศน์เชิงสาระคดีอย่างมีคุณภาพที่ถ่ายทอดชีวิตจริงหรือวิธีการ หรือกระบวนการที่ชัดเจนของการเรียนการสอน การบริหารการศึกษา การแก้ปัญหาการศึกษาในด้านต่างๆ แล้วนำเสนอต่อสาธารณชน ทั้งผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักวิชาการ ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปอันจะนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์การศึกษาในสังคมในมุมกว้าง ทำให้สังคมหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาและปัญหาการศึกษาของชาติมากขึ้น และเชื่อว่าครู ผู้บริหารสถานศึกษา หรือประชาชนทั่วไปจะเป็นผู้ชมและเกิดแรงบันดาลใจนำไปใช้ปฏิบัติให้เกิดผลได้ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา จึงได้เสนอแผนพัฒนาครูด้วยสื่อโทรทัศน์คุณภาพสูง : ทีวีครู (Higher Quality Narrative TV Program for Teacher Development Project: TV-KRU) ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็งปี พ.ศ. 2553-2555 ตามแผนกระตุ้นเศรษฐกิจ ปี พ.ศ. 2553-2555 โดยคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการโครงการดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาครูโดยอาศัยเครื่องมือสนับสนุนที่จะกระตุ้นให้ครูเกิดการพัฒนาตนเอง ซึ่งเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการช่วยพัฒนาครู คือ การใช้สื่อโทรทัศน์ โดยสิ่งที่นำเสนอผ่านสื่อจะเป็นรายการที่ส่งเสริมให้ครูและผู้ชมเกิดการพัฒนาตนเอง โดยเรียนรู้ผ่านตัวอย่างการปฏิบัติจริงจากการเรียนการสอน เทคนิคการสอน และการบริหารจัดการที่ดีโดยครูและผู้รับชมสามารถนำเทคนิควิธีและแนวคิดที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ทันที[2]

จากปัญหาในการปฏิรูปการศึกษาในรอบทศวรรษที่ผ่านมา และความสำคัญขององค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในรายการ

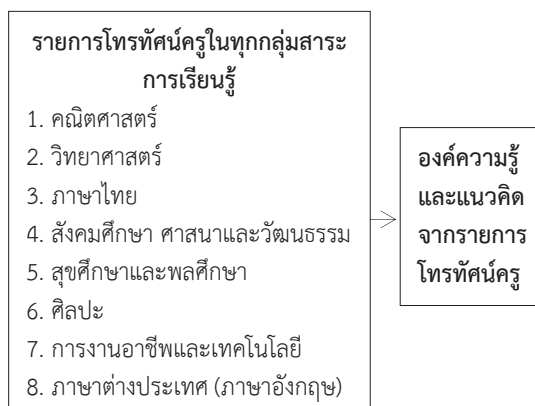
โทรทัศน์ครู รวมทั้งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัย เรื่อง องค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู เพื่อประโยชน์ในการเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินการผลิตและพัฒนาครูของประเทศต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภาพที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่ององค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง องค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู เป็นการวิจัยที่เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์ทางองค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู

5.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นรายการโทรทัศน์ครูที่บันทึกในรูปแบบวีดิทัศน์โทรทัศน์ครูชุดที่ 1 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 จำนวน 60 ตอน ซึ่งมีกรอบเนื้อหาสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 รายการโทรทัศน์ครูทั้ง 60 ตอนดังกล่าวครอบคลุมทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสรุปลงค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู ซึ่งบันทึกชื่อตอน ชื่อครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้น และสรุปสาระสำคัญขององค์ความรู้และแนวคิดจากรายการโทรทัศน์ครู

5.3 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

คณะผู้วิจัยได้ร่วมกันประชุมเพื่อสร้างแบบสรุปลงค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู ผลจากการอภิปรายร่วมกัน ได้แบบสรุปในรูปของตารางประกอบด้วย 2 สดมภ์ สดมภ์แรกเป็น “เวลาที่วิทยุทัศน์ได้เล่นผ่านไปแล้ว(นาที)” และสดมภ์ที่สองเป็น “องค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครู”

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ ใช้ข้อมูลจากวิทยุทัศน์รายการโทรทัศน์ครูจำนวน 60 ตอนที่บันทึกในแผ่นวีดีทัศน์โทรทัศน์ครูชุดที่ 1 ประจำเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ซึ่งคณะผู้วิจัยได้รับจากโครงการ “รายการโทรทัศน์ครู” เนื่องจากเป็นสมาชิกของโครงการดังกล่าว

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยแบ่งกลุ่มเพื่อร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้และแนวคิดจากรายการโทรทัศน์ครูโดยมีเงื่อนไขว่า วิทยุทัศน์ 1 ตอน จะมีผู้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์จำนวน 3 คนซึ่งประกอบด้วยผู้วิจัยที่เป็นอาจารย์ผู้สอนทางด้านหลักการจัดการเรียนรู้และทักษะการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 คน ทางด้านการวิจัยและวัดผลการศึกษานาน 1 คน และทางด้านการจัดการเรียนรู้ในสาขาเฉพาะหรือสาขาที่ใกล้เคียงอีก 1 คน ซึ่งแต่ละคนได้ชมวิทยุทัศน์อย่างน้อยตอนละ 2 รอบ เพื่อสรุปลงค์ความรู้และแนวคิดที่ได้ เมื่อสังเคราะห์ได้องค์ความรู้และแนวคิดจากวิทยุทัศน์ทุกตอนแล้ว จึงประชุมผู้วิเคราะห์ข้อมูลทุกกลุ่มและทุกคนเพื่อร่วมกันแสดงความเห็นเกี่ยวกับองค์ความรู้และแนวคิดที่ได้ และร่วมกันสรุปลงค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) และการแจกแจงความถี่และค่าเฉลี่ยใช้ค่าความถี่ซึ่งเป็นสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์หาความถี่ขององค์ความรู้และแนวคิดที่ได้จากรายการโทรทัศน์ครูในแต่ละด้าน

7. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า สังเคราะห์ได้องค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้ 40 ประเด็น ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความถี่ขององค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครูในแต่ละประเด็นโดยรวมและจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้าน	ความถี่ (จำนวนข้อ) ขององค์ความรู้และแนวคิดจากรายการโทรทัศน์ครูในแต่ละกลุ่มสาระฯ								รวม
	ภาษาไทย (9 ตอน)	คณิต (13 ตอน)	วิทยาศาสตร์ (13 ตอน)	ภาษาต่างประเทศ (8 ตอน)	สังคมฯ (7 ตอน)	สุขศึกษา (4 ตอน)	ศิลปะ (4 ตอน)	การงานฯ (2 ตอน)	
การใช้คำถามและการพัฒนาทักษะการคิด	4	11	13	8	14	2	10	1	63
การใช้สื่อ	7	20	11	5	4	1	4	4	56
การฝึกปฏิบัติ	5	9	20	4			1	4	43
การสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุข	7	17	9	4	1	3		2	43
การกระตุ้นความสนใจของนักเรียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วม	6	9	15	8	1	1			40
การอธิบาย ยกตัวอย่างและการเชื่อมโยงสิ่งที่ใกล้ตัวกับบทเรียน	5	10	17	3	4			1	40
การใช้เกม	10	10	1	5	2				28
การตรวจสอบความเข้าใจและการวัด และการประเมินผล	1	9	7	2	5		2	2	28
การให้ข้อมูลป้อนกลับ และการเสริมแรง	2	5	4	6	1	4	3	1	26
กระบวนการกลุ่ม และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	1	5	5	3	3	4	1	1	23
การพัฒนาทักษะการอ่าน	5			10					15
การแสดงบทบาทสมมติ/แสดงละคร	2	-	-	2	8	-	-	-	12
การนำเข้าสู่บทเรียน	-	3	2	1	2	2	-	1	11
การพัฒนาทักษะการพูด	-	-	-	9	-	-	-	-	9
การจัดการชั้นเรียน	-	5	-	2	1	-	-	-	8

ปรีดา เป็ญการ ณรงค์ กาญจนะ จงกล บัวแก้ว ภัคพงศ์ ปวงสุข เกวลิน ชัยณรงค์ อังคณา อุทัยรัตน์
 กมลทิพย์ สมบูรณ์พงษ์ เขมนิจ วัฒนสินโชติ นิชิภัทร ชัยวรารักษ์ นิพัทธา ชัยกิจ และเปมิกา สิทธิจันทร์
 วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 14 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2558

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	ความถี่ (จำนวนข้อ) ขององค์ความรู้และ แนวคิดจากรายการโทรทัศน์ครูในแต่ละ กลุ่มสาระฯ								รวม
	ภาษาไทย (9 ตอน)	คณิต (13 ตอน)	วิทยาศาสตร์ (13 ตอน)	ภาษาต่างประเทศ (8 ตอน)	สังคมฯ (7 ตอน)	สุขศึกษาฯ (4 ตอน)	ศิลปะ (4 ตอน)	การงานฯ (2 ตอน)	
การพัฒนาทักษะการเขียน	3	-	-	5	-	-	-	-	8
การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม	-	-	-	1	3	1	-	-	5
ความเป็นครู	-	3	1	-	1	-	-	-	5
การเตรียมความพร้อมของครูก่อนการจัดการเรียนรู้	-	-	-	1	1	-	-	3	5
การสอนคำศัพท์	-	-	-	5	-	-	-	-	5
การสอนไวยากรณ์	-	-	-	4	-	-	-	-	4
การสาธิต	-	-	3	1	-	-	-	-	4
การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	-	-	-	2	1	-	-	-	3
หลักการจัดการเรียนรู้	-	-	-	1	1	-	-	1	3
การสอนวรรณคดีและวรรณกรรม	3	-	-	-	-	-	-	-	3
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนออทิสติก	3	-	-	-	-	-	-	-	3
การเล่าเรื่อง	-	-	-	2	-	-	-	-	2
การใช้สถานการณ์จำลอง	-	-	-	2	-	-	-	-	2
การทบทวนความรู้เดิม	1	-	-	-	-	1	-	-	2
การมอบหมายงาน	-	-	-	1	1	-	-	-	2
การเตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนการเรียนรู้	-	-	-	-	2	-	-	-	2
การสรุปบทเรียน	-	-	-	-	1	1	-	-	2
การใช้กระดาน	1	-	-	-	-	-	-	-	1
การจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล	-	1	-	-	-	-	-	-	1
การสร้างอารมณ์ขัน	-	-	1	-	-	-	-	-	1
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	-	-	1	-	-	-	-	-	1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	ความถี่ (จำนวนข้อ) ขององค์ความรู้และ แนวคิดจากรายการโทรทัศน์ครูในแต่ละ กลุ่มสาระฯ								รวม
	ภาษาไทย (9 ตอน)	คณิต (13 ตอน)	วิทยาศาสตร์ (13 ตอน)	ภาษาต่างประเทศ (8 ตอน)	สังคมฯ (7 ตอน)	สุขศึกษาฯ (4 ตอน)	ศิลปะ (4 ตอน)	การงานฯ (2 ตอน)	
การบูรณาการระหว่างวิชา	-	-	1	-	-	-	-	-	1
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E	-	-	1	-	-	-	-	-	1
การศึกษานอกสถานที่	-	-	-	1	-	-	-	-	1
การสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้ของสมอง (Brain-based Learning)	-	-	-	-	1	-	-	-	1

จากตารางที่ 1 พบว่า ประเด็นที่น่าสนใจมากที่สุด 5 ข้อแรก ได้แก่

1) การใช้คำถามและพัฒนาทักษะการคิด เทคนิคพื้นฐานที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดก็คือ การใช้คำถาม ครูสามารถสร้างสรรค์กิจกรรมได้อย่างหลากหลายที่ช่วยส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ให้นักเรียนได้มีโอกาสตั้งคำถาม สร้างโจทย์ปัญหาเอง คาดเดาคำตอบเอง สร้างชิ้นงานเอง คิดจินตนาการ ค้นคว้าในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ ระดมสมองกับเพื่อน แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน มีโอกาสได้รับประสบการณ์ตรง ได้ใช้ประสาทสัมผัสหลายด้าน ได้คิดแบบโยนิโสมนสิการ เรียนรู้ด้วยวิธีการที่แปลกใหม่ ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งครูควรเริ่มให้นักเรียนคิดจากสิ่งเล็กๆ ใกล้ตัวที่นักเรียนสามารถสัมผัสได้ และให้นักเรียนมีความคิดว่า ถ้าทำไม่ได้หรือทำไม่ได้ถูกต้องไม่ใช่เป็นเรื่องน่าอาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ออร์นสทินและลาสเลย์[3] ที่กล่าวว่า การถามอย่างมีทักษะจะเป็นการทำให้นักเรียนให้พยายามคิดหาคำตอบ ทำให้นักเรียนได้ฝึกคิดและยังช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนของบทเรียนมากยิ่งขึ้นจะสามารถกระตุ้นความอยากรู้ จินตนาการของนักเรียน และกระตุ้นให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ในทำนองเดียวกัน วิลสัน ฮัทซัน และอิชเลอร์[4] ได้ศึกษางานวิจัยหลายๆ ชิ้นเกี่ยวกับการใช้คำถามของครูและนักเรียนในชั้นเรียน พบว่าข้อค้นพบสนับสนุนการยืนยันที่ว่า การใช้คำถามเป็นหนึ่งใน

กิจกรรมที่สำคัญที่สุดก็เพราะการใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ การคิดและการเรียนรู้

2) การใช้สื่อ สื่อที่ได้นั้นไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง ความคิดสร้างสรรค์ของครูสำคัญที่สุด ซึ่งสามารถเปลี่ยนของที่ดูธรรมดาให้เป็นสื่อการสอนที่ดีมากได้ การใช้สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของนักเรียน เช่น วัสดุ อุปกรณ์ บุคคลและสถานที่ต่างๆ ในท้องถิ่นมาเป็นสื่อการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนได้สัมผัสและเห็นของจริง นักเรียนจะเข้าถึงข้อมูลและเข้าใจเนื้อหาที่จะสอนได้ง่ายขึ้น ครูควรใช้สื่อที่หลากหลาย รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของ ณรงค์ กาญจนะ[5] ที่กล่าวถึงการเลือกและเทคนิคการใช้สื่อว่า ต้องเลือกและใช้สื่อที่มีราคาเหมาะสม มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพสูง มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ สะดวกในการใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนิ ภักดี[6] ศึกษาผลการใช้สื่อในชีวิตประจำวันประกอบการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถ ในการอ่าน เพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษที่สอนโดยการใช้อุปกรณ์ในชีวิตประจำวันหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การฝึกปฏิบัติ การเรียนรู้ที่ดีคือ การได้ฝึกปฏิบัติ ได้มีโอกาสวางแผน คิดและตั้งคำถามที่น่าสนใจ แก้ปัญหาและประเมินผลงานตนเองและของเพื่อน รวมทั้งได้เรียนรู้กระบวนการและสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ และก่อนหมดคาบเรียนควรให้นักเรียนได้ฝึกเป็นรายบุคคล จะทำให้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนสามารถเรียนรู้ได้สำเร็จเพียงใด นักเรียนคนใดต้องซ่อมเสริมก่อนเรียนเนื้อหาต่อไปหรือไม่ การได้ลงมือปฏิบัติจริงในสถานที่จริงหรือในชุมชนจะทำให้นักเรียนได้เห็นและเรียนรู้สิ่งต่างๆ รวมทั้งได้ฝึกความอดทนอีกด้วย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนักจิตวิทยาากลุ่มพฤติกรรมนิยมที่เชื่อว่าบุคคลจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการได้รับประสบการณ์ตรง[7] และสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติ (Learning by Doing) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากสถานการณ์จริง หรือการแก้ปัญหาที่ผู้เรียนได้จากการเรียนรู้ด้วยการกระทำ การคิด การลงมือทำด้วยตนเอง โดยครูให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ให้ผู้เรียนร่วมวิเคราะห์และสนใจวางแผนการแก้ปัญหาอย่างมีระบบ มีเหตุผลที่ถูกต้อง[8]

4) ด้านการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้มีความสุข นักเรียนมีความสุขและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

สนุกสนาน สอดคล้องกับความสนใจ ได้ร้องเพลง ได้ถามในสิ่งที่พวกเขาอยากรู้ ทำในสิ่งที่อยากจะทำ เริ่มต้นกับการเรียนรู้ได้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ฝึกปฏิบัติและทำงานร่วมกับครู ครูควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้โอกาสและเวลากับนักเรียน สอนอย่างเป็นขั้นตอน ใจเย็น ไม่เร่งรัดนักเรียนเกินไป รวมทั้งใจดีและเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนอบอุ่น นอกจากนี้ ครูต้องเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องจัดเตรียมอุปกรณ์และสถานที่สำหรับให้นักเรียนไว้ฝึกซ้อมหรือทำงานนอกเวลาเรียน และครูมีหน้าที่ในการดูแล และให้คำปรึกษา ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของมิลเลอร์[9] ที่กล่าวว่า การจัดระบบของสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความสำเร็จในการเรียนการสอน แม้ครูมีเนื้อหาสาระที่ดีที่สุด และมีความชำนาญในการใช้วิธีสอนอย่างเหมาะสม แต่ก็ไม่สามารถทำให้สำเร็จได้หากสภาพแวดล้อมของห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ องค์ความรู้และแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน[10] ที่เน้นว่า ให้ครูใช้สื่อ หรือเทคนิควิธีการ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่เรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และกล้าแสดงออก เช่น การใช้กิจกรรม เพลง เกม นิทาน บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง ฯลฯ จัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่อบอุ่น มีความเอื้ออาทรและสมานฉันท์กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และมีการเสริมแรงให้กำลังใจแก่ผู้เรียนให้เห็นแบบอย่างที่ดี

5) ด้านการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนและให้นักเรียนมีส่วนร่วม การตกแต่งห้องเรียนเพื่อทำให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าได้อยู่ในสถานการณ์จริงในเรื่องนั้นๆ จะทำให้การเรียนการสอนมีชีวิตชีวามากขึ้น การใช้กิจกรรมที่แปลกใหม่ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของเรื่องที่จะเรียน จะทำให้นักเรียนตื่นตัวและสนใจเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ เกมการแข่งขัน ละครหนังสือ การเล่าเรื่อง โจทย์ที่ท้าทาย การปฏิบัติจริง การเปิดโอกาสให้ห้องเรียนเป็นเวทีสำหรับการแสดงออกของนักเรียน การเรียนรู้นอกสถานที่ หรือกิจกรรมการเตรียมความพร้อมต่างๆ ก่อนเริ่มเรียน หรือแม้แต่การแต่งตัวของครูให้สอดคล้องกับเนื้อหา ก็สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของประสาท อิทธิปรีดา[11] ที่อธิบายว่า องค์ประกอบสำคัญขั้นแรกของการเรียนรู้ก็คือความใส่ใจ ผู้เรียนจะไม่สามารถดำเนินการในกระบวนการคิดและจำได้ ถ้าปราศจากความใส่ใจ ฉะนั้นสิ่งที่ครูควรคำนึงก็คือ จะทำอย่างไรจึงจะทำให้เด็กเกิดความใส่ใจในสิ่งที่ครูสอน

สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์[12] กล่าวว่า กิจกรรมนั้นต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึงทุกคน และทำให้เกิดผลอย่างเต็มที่ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ธีรวิวัฒน์ ศรีคร้ามครัน[13] กล่าวว่า ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ และหลากหลาย โดยใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ เช่น จัดให้มีเกม การสาธิต หรือการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะสามารถกระตุ้นและสร้างความสนใจนักเรียนได้เป็นอย่างดี

8. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้นั้นขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น ธรรมชาติหรือลักษณะของรายวิชา/เนื้อหาสาระ ผู้เรียน ผู้สอน รวมทั้งสื่อวัสดุอุปกรณ์และสภาพแวดล้อม เป็นต้น อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้ข้อความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากครูที่มีผลการจัดการเรียนรู้ดีเด่นในรายการโทรทัศน์ครู ดังนั้นครูประจำการ ครูบรรจุใหม่ และนักศึกษาครูควรได้ศึกษาองค์ความรู้และแนวคิดของครูดีเด่นเหล่านี้แล้วนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์กับชั้นเรียนของตนต่อไป

9. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ความรู้และแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์ครูในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองเพื่อให้เห็นผลของเทคนิคเหล่านั้นอย่างชัดเจน โดยจำแนกให้เห็นความแตกต่างของผลการวิจัยในกรณีที่มีผู้เรียนหรือกลุ่มทดลองที่มีลักษณะแตกต่างกัน เพื่อการนำเทคนิคหรือวิธีการที่ค้นพบไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง รวมไปถึงการสนับสนุนให้ครูนำเทคนิคหรือวิธีการที่ค้นพบไปใช้เป็นนวัตกรรมในการแก้ปัญหาในชั้นเรียนในรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

2) เพื่อให้การนำผลการวิจัยไปใช้ได้ตรงตามความต้องการมากขึ้นควรมีการศึกษามุมหลังหรือข้อมูลพื้นฐานของครู นักเรียนและสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มาประกอบการอธิบายผลการวิจัย

3) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยและสามารถยืนยันด้วยค่าสถิติได้ จึงควรมีการวิจัยเชิงปริมาณโดยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนหรือความคิดเห็นของผู้สอนจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคต่างๆ ที่ค้นพบได้จากงานวิจัยนี้ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- [1] ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. 2557. การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม**, 13(1), น.37-44.
- [2] Tungkunan, P. 2014. A Development of the Administration Model of Teacher Training Center of the Faculty of Industrial Education at King Mongkut's Institute of Technology, Ladkrabang. **Journal of Industrial Education**. 13(1), น. 37-44.
- [3] คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและสถาบันเครือข่าย. 2554. **โครงการพัฒนาระบบโทรทัศน์ครู(TEACHER TV): การติดตามประเมินผลและประกันคุณภาพ**. ค้นเมื่อ 8 เมษายน 2554, จาก <http://www.cued-ttv.net>
- [4] Faculty of Education, Chulalongkorn University and Partnership Institutions. 2011. **Development of Teachers TV System Project: Monitoring, Evaluation and Quality Assessment** Retrieved April 8, 2011, from <http://www.cued-ttv.net>
- [5] Ornstein, A.C. and Lasley II, T.J. 2000. **Strategies for Effective Teaching**. 3rd ed. Boston: McGraw-Hill.
- [6] Wilen, W., Hutchison, J. and Bosse M. I. 2008. **Dynamics of Effective Secondary Teaching**. 6th ed. Boston: Allyn and Bacon.
- [7] ณรงค์ กาญจนะ. 2553. **ทักษะและเทคนิคการสอนเบื้องต้น เล่ม 1**. สงขลา: คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

- [6] พัทณี ภักดี. 2545. ผลการใช้สื่อในชีวิตประจำวัน
 ประกอบการสอนภาษาอังกฤษที่มีต่อความสามารถ
 ในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยม
 ศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา-
 บัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
 Pakdee, P. 2002. A study on the Effect of
 Using Authentic Materials for English
 Reading Instruction on the Ability of
 Reading Comprehension of Matha-
 yomasuksa Four Students. Master's Thesis
 in Curriculum and Instruction, Graduate
 School, Nakhon Sawan Rajabhat
 University.
- [7] ประภาพรณ เอี่ยมสุภาสิต. 2552. ทฤษฎี
 การเรียนรู้กับการเรียนการสอน. ใน มหาวิทยาลัย
 สุโขทัยธรรมาธิราช. ทฤษฎีการเรียนรู้กับการเรียน
 การสอน. น. 1-62. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย-
 ธรรมาธิราช.
 Iamsupasit, P. 1999. Learning Theories and
 Instruction. in Sukhothai Thammathirat Open
 University. Learning Theories and
 Instruction. p. 1-62. Nonthaburi: Sukhothai
 Thammathirat Open University.
- [8] เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. 2553.
 แนวทางการนำภูมิปัญญาไทยเข้าสู่กระบวนการ
 เรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการเรียนรู้ตาม
 อริยาศัย. นนทบุรี: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การ
 เกษตรแห่งประเทศไทย.
- [9] Miller, Susan P. 2009. Validated Practices
 for Teaching Students with Diverse Needs
 and Abilities. 2nd ed. Upper Saddle River,
 NJ: Pearson Education, Inc.,
- [10] คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน.
 2553. แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร
 แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาแห่งชาติ.
- [11] ประสาท อิศรปรีดา. 2549. สารัตถะจิต
 วิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6.
 ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- [12] สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. 2550. การสอน
 ระดับประถมศึกษา 2. พิมพ์ครั้งที่ 2.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- [13] ระวีวรรณ ศรีศรีรามครัน. 2551.
 เทคนิคการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3.
 กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.